

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasábolos... Hirdetési díj... Hirdetési díj...

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve... Egy évre... Fél évre... Negyed évre...

Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden költséget... Előfizetési helyben: TELEFÖN... USA... KUTASI... IMRE...

Előfizetési helyben: TELEFÖN... USA... KUTASI... IMRE... nyomatékjában a postahivatalok után.

A béke.

Annira örök, annyira biztosítják, annyit dédelgetik, hogy végre is lehetetlen, hogy el ne pusztuljon. Azt szokták mondani: sok baba között elvész a gyermek.

Aligha így nem jár a béke is. Bismarck, vagyis Németország azt erősíti, hogy ő nem akar senkit megtámadni, csak a békét akarja biztosítani s ezért a végső erőlködésig fozozza Németország haderejét. E közben a német vasember öklét összeszorítva fenyegetőzik, hogy így meg úgy, mindenki ügyeljen és ne kötődjék, mert ő úgy elpáholja azt, a ki a békét megzavarja, mint a kétfenekű dobót.

Visszont Oroszország is azt hangoztatja, hogy ő nem akar háborúzni, csak védeni szándékozik magát egy esetleges támadás ellen s ezért koncentrálja hadait Németország és monarchiák felé. Francia államférfiak és hírlapok szintén a békét hangsúlyozzák s azt állítják, hogy egy-két tüzeszerű francia hazafi kivételével, a francia nép nagy többsége békés érzelmű és rá sem gondol a bosszúra, tehát nem akar háborút kezdeni Németország ellen.

Hasonló béke-biztosításokkal vannak tele az angol és olasz államférfiak beszédjei és az angol s orosz sajtó. És szólunk-e Magyarországról meg Ausztriáról s mondjuk-e el azt, a mit nálunk ország-világ tud, hogy nálunk még almban sem jut senkinek sem eszébe, hogy Oroszországot megtámadjuk, ha ugyan ő nyugton marad és nem erőszakoskodik Keleten?

És csodálatos, hogy midőn az egész világ ilyen egyértelműséggel óhajítja, hirdeti és bizonyítja az ő békeszeretét, békés hajlamait s a háborútól való irtózatát: mégis az egész világ hogy fegyverkezik, de úgy, olyan mohósággal és akkora méreteket, mintha csak pár nap választana el mindnyájunkat egy irtózatos világháborútól!

Mindenki óhajítja a békét s mindenki fél a háború kiterjedésétől. Még Bismarck is, mert ő sem állítja azt, hogy nem lesz egyhamar háború, hanem csak annyit locskantat: hogy ő nem hiszi, hogy a békét meg ne lehessen őrizni.

Már most tessék a közönséges halandónak eligazodni abban az ellenmondásban, mely a hatalmasok békés nyilatkozatait, tehát a szavak és ugyanazoknak a hatalmasoknak háborús készülődései között van.

Mert tény, hogy ámbár egyik sem óhajítja, egyik sem kívánja a háborút, mégis minden ország készülődik rá. S hogy még eddig, dacára minden európai hatalom békés hajlamainak és háborús előkészületeinek, még sem áll lángban egész Európa: ennek is csak az lehet a magyarázata, hogy egyik vagy másik még nem készült el eléggé a háború megindítására.

S aligha nem ez a készültség az oka annak, hogy Bismarck is, meg az angol kormányelnök is annyira bizik az orosz császár békés biztatásaiban. Biznak benne, és hisznek neki, mert jól tudják, hogy Oroszország még teljesen készületlen a háborúra. Annira készületlen, hogy ez idő szerint még ha Oroszországot támadná meg valaki és nem lépne föl támadólag: még akkor is kérdéses, ha vajon készen találná-e az orosz sereget ez a támadás.

S ez nem pusztá föltevés vagy elbizakodottság, hanem tény, melyet maga az orosz hadsereg leendő fővezére: Gurkó tábornok nyíltan beismer.

A tábornok ugyanis, a ki jelenleg az oroszok legszemélyesebb katonai szakértője és Orosz-Lengyelország katonai kor-

mányzója a császárhoz intézett jelentésében határozottan kijelentette, csak a napokban, hogy az orosz hadsereg nemhogy egy támadó, de még egy védelmi háborúra sincs kellően elkészítve.

Ebba rejlik, az orosz hadsereg gyöngeségében és készültségében, a mi erős hitünk szerint, a békének egyedüli biztosítéka. Nem Bismarck önzertől duzzadozó beszéde, melyből akkora porosz junkeri hetvenkedés sugárzik ki, nem a német-magyar-osztrák-olasz békeszövetség, nem a német és osztrák hadsereg szaporítás, nem az angol kormányelnök bizalma, nem ezek biztosítják az európai békét, hanem biztosítja azt egyesegyedül Oroszország készültsége és a francia köztársaság, mely-lyel senki sem számolhat biztosan és senki sem köthet s így Oroszország sem, biztos szövetség.

A míg tehát a francziák civakodni fognak egymással és nem kerékedik a köztársaság fölé egy diktátor vagy egy uralkodó és a míg Oroszország nem biztosítja a francia szövetséget s meg nem erősítheti haderejét: addig Európa nyugodtan élvezheti a béke áldásait!

Országgyűlés. A képviselőház tegnapi ülésében befejezte az igazságügyi és megkezdte a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását. — B u s b a c h előadó felszólalása után, ki az eddigi beszédek egy részére válaszolt, Fabinyi miniszter nyilatkozott tüzetesen. — A miniszter beszéde után a részletes tárgyalás során egyes tételknél is történtek kisebb felzárulások, így a curiánál Hodossy, Teleszky és Irányi, a budapesti kir. táblánál Polónyi és Fabinyi s a kir. ügyészeknél Szalay Károly részéről. Letárgyalatva az igazságügyi költségvetés, melynek minden tetele változatlanul fogadtatott el, 5 percznyi szünet következett, melynek elteltevel gr. Bánffy Bela foglalta el az elnöki széket s a ház áttért a honvédelmi költségvetés tárgyalására, melyet Dániel Ernő előadó tájékoztató beszéde nyitott meg. Utána Thaly szolt tüzetesen és hosszasan igen sok honvédelmi ügyről, különösen kifogásolva, hogy a Ludovica academián két tantárgy nemeti adatik elő. A miniszterelnökhez pedig kérdést intézett azon közjogi tankönyv iránt, mely a katonai tanítételekben eddig használtatott s a melyt sok idő régebben kifogásolt. Tiszta miniszterelnök e kérdésre megnyugtató választ adott. Ezzel az ülést vegt ért. A honvédelmi költségvetés felletti általános vitához meg 4 ellenzeki képviselő van szólásra előjegyezve.

A képviselőház munkarendje, a legközelebbi napokra nevezetközben állapított meg: A szombati ülés napirendjére ki van tűzve az Olaszországgal kötött kereskedelmi és hajózási szerződés, továbbá a multkor félbeszakított heves-megyei kényen tárgyalása a kényen egy harmadik sorjegyével. Ha pénteken ülés nem tartatnak, a pénzügyi bizottság tárgyalás alá venné a költségvetési törvényt, melynek tárgyalása a jövő hét első vagy második napjára tüzetnek ki. Az appropriáció után fog következni a román határrendezésről szóló törvényjavaslat. S ezután következzenek az adójavaslatok; első sorban a sör és cukoradórol.

A német trónörökös aránylag jól érzi magát, étvágyával evett szilárd ételeket. Láz vagy más kedvezőtlen jelenség nem mutatkozik. Londonból pedig hasonlóan azt sürögnyözik, hogy Viktoria királynő, az angol udvari lap jelentése szerint, folyton a legkedvezőbb híreket kapja a német trónörökös állapotáról.

A német kormány az ismert katonai hitelen kívüli további husz millió márkányi hitelt kért a parlamenttől. Ez összeg tisztán stratégiai vasutakra van szána, még pedig egyedül az orosz határszéli, az u. n. keleti tartományokban. Több új vonal fog építtetni, néhány forgalomban levő vasut pedig kiegészítést nyer.

Ujabb bonyodalmak. Sem a német szövetség közéletének, sem Bismarck herczeg beszédének nem volt meg az a sikere, melyet reméltek; — s az első napoknak illuziói már teljesen oszlófélben vannak. Az orosz csapat összpontosítások ugyanis, német és osztrák határokon, nemcsak hogy abba nem hagyták, hanem újabb intézkedésekkel már eddig is fokoztatták. — Ez oly tény, mely a helyzet komolyságát, a maga teljes nagyságában tárja fel. Mert a diplomáciai eszközök teljesen ki vannak merítve. A béke fentar-

tásának reménye és a törekvés erre a fikciók sorába lép: s mindennap, mely elmúlik, ily körülmények közt a katonai inferioritás veszélyét növeli, nemcsak monarchiákra, hanem Németországra nézve is. Mert képtelenség oly helyzet készítését bevárni, melyben Oroszország 24 óra alatt támadóképes lehet. És teljes lehetetlenség bevárni azt is, hogy Oroszország egy oly katonai pozícióban vehesse föl a keleti kérdést, mely ellen a diplomáciai ellentállás teljesen hatálytalanná válik. Alig lehet tehát kétség az iránt, hogy rendkívüli katonai intézkedések szükségé fog fenforogni. — Mert Oroszországnak minden békebiztosítása gyanus játékká válik, szemben azon kétségtelen tényvel, hogy csapat összpontosításait még most is folytatja, sőt fokozza. S erre nevezte egy Németországban, mint nálunk, már a legközelebbi napok alatt, fontos és nagy horderejű elhatározások fognak megtörténni. Mert a helyzet rendkívül komoly.

A Risztics párt programja. Mióta Risztics megszűnt miniszter lenni, ismét egész leplezetlenül folytatja régi üzmeit. — Most Risztics és pártja, valószínűleg orosz pénzen, külön pártközlönyt alapított, melynek első száma meg jelent. E szám közli a párt politikai programját is, melynek lényeges tartalma következő: A párt a Balkán-félszigeten eldarabolt szerb területek (itt Bosznia is értik) természetes ethnografiai határaitakba leendő egyesítésére törekszik. E területek szabadságának és önállóságának megővése céljából Balkán szövetséget öhajít, különösen azonban a Balkán-áramok közötti vámszövetséget. Mindezen törekvéseiben a pártot azon szándék vezeti, hogy elnyerje a nagy és civilizált államok rokonszenvét, de vezet különösen a háladatosság azon nemzet iránt, mely a multban a Balkán szlávjaikat mindig segítette. Ez más szóval azt jelenti, hogy Risztics és hívei az egész Balkán-félszigetet ki akarják szolgáltatni Oroszországnak. A bel-ügyekben az új pártprogramot a népjólet emelését, a személyes és politikai jogok biztosítását, közköztátrásügyi reformokat, a pénzügyi rendezést takarékoság és igazságos adórendszer által, a honvédelem tökéletesítését s végül az alkotmány revízióját hangoztatja.

Partközvetelmek

Az 1525. és 1526. évi országgyűléseken*) (Történelmi tanulmány.)

Irta: Fazekas Sándor, realisk. igazgató. — Hallgatóm bizonyára tudják, hogy a török az 1821-ik évi nyáron roppant sereggel támadta meg hazánkat. A támadásnak az lett a következménye, hogy Belgrád, Sabác, Zimony és Zalánkemény határváraink a török kezébe kerültek.

Az egymás ellen örökösön irigykedő főurak és nemesek versengése miatt ugyanis ezen várak kijáratát elhanyagolták, az őrséget szolddál és a szükséges védelmi szerekekkel nem látták el.

E határváraknak elvesztése nagy meglepetést okozott az egész Európában. De különösen nagy volt a megdöbbenés hazánkban az erős Belgrád várának elfoglalása miatt, mert ezt Magyarország kapujaként tekintették és védtek már majdnem egy század óta.

A nagyon is érzékeny csapás egy időre elnémította az egymás ellen törő pártefeleket. A pártoskodás azonban csak rövid ideig csendesedett el; a mint a veszély fenyegető volta látszólag mulni kezdett, megint megújult a szenvedélyes pártarcz, sőt még ezután tört ki egész erővel.

Mindjárt a legközelebb tartott országgyűlésen a Belgrád elfoglalása miatt érzett roppant veszteség heves kifakadásokat okozott. A volt várkapitányokat, Török Bálintot és Héderváryt jószágvesztésre ítélték, az ország védelmezésére pedig a kétségbeeséssel határos intézkedéseket tettek.

A nemesek ugyanis saját jövedelmek felét ajánlják meg az ország szükségének fedezésére, s azon kívül megadóztatják a kir. városok polgárainak és saját jobbágyaiknak ingatlan vagyonát is. — Egyelőre úgy látszott, mintha a két párt is felhagyott volna

*) Olvastatott a „Felolvasó-kör” folyó évi január 25-én tartott felolvasó-estélyén. A felolvasott dolgozat nem új, s nem is felolvasásra készült, mert csak egy bizsákiotti hír része azon nagyobb terjedelmű történelmi tanulmánynak, melyet szerzője még mint egyetemi hallgató 1876-ban íly cím alatt írt: „A köznépméss szereplése Mátyás király halálától a mohácsi ütközetig, vagyis 1490-től 1526-ig.” Ezen terjedelmű tanulmányt, mint pályamunkát a budapesti egyetem tanácsa akkor jutalomra méltónak ítélte és a Schwartner-féle alapból 180 forinttal díjazta. A felolvasott rész, mely csak másfél év eseményeit tartalmazza, az eredeti feldolgozásból szakított ki, s csakely irályi javításon kívül változtatás csak annyiban történt rajta, hogy a czélnak megfelelőleg rövid bevezetés és befejezés csatoltatott hozzá. Sz e r s ó.

az évtizedek óta folytatott ellenségeskedésekkel.

A szenvedélyes harc azonban csak kevés ideig szünetelt. A nemesség áldozatkész-sége is csak fellobbanó számaláng volt. Mihelyt megtudták, hogy Szolimán szultánnak ama roppant hadikészülődése, melynek 1522-ben híre futott, másfelé van szána: rögtön változott a hangulat. — A megszavazott hadi segély nagyon győron folyt be az allami kincstárba. — A vizsgálkodások pedig újra egész erővel kitértek.

Az 1523 és 1524. években már ismét oly tüzzel küzdöttek a felek egymás ellen, mintha 1521-ben semmi baj sem történt volna, mintha Belgrádnak és a többi várnak elvesztéséről semmit sem tudnának, és mintha a török részről fenyegető roppant veszély nagyságát egyáltalán nem is ösmernék.

Az egyes országgyűlési tárgyalásokon már korábban is többször fel-felcsapott az indulatok vesztes lángra; de a tűz elharapódzásától a jobb hazafiaknak eddig még mindig sikerült megmenetni az országot.

Az 1525. évben, april 24-én még Budára összehívott országgyűlésen azonban egész erejével kitért az eddig több ízben elnyomott tűz és oly borzasztó erővel támadta meg hazánk államalkotmányának épületét, hogy ezt majdnem a teljes megsemmisülésre juttatta.

Mint már korábban is, majd em harmincz öt éven át, most is a honvédelem és az ország pénzügyi szomorú helyzete képezte a tárgyalások főanyagát. Ez az ügy hazánk megsemmisíthetlen tengeri kigyójaként évről-évre mindig újra felütötte fejt.

Az előlelekből itélve az ország kormányzatát teljesítő államancs már előre gyanította, hogy ezen országgyűlés sem mulhatik el csendesen és zavargások nélkül. A király és környezői, az előbbi évek eseményeire visszagondolva, külön védelmi intézkedéseket is tettek. A rendes helyőrség megerősítésére 300 gyalog fegyverest fogadtak fel, külön zsold fizetése mellett.

Az előrelátó óvatosság nem volt fölösleges. A gyűlés csakugyan nagyon zajosá vált. Maguk a szőnyegre került tárgyak mindig olyanok voltak, melyek már évek óta mindig keserű panaszra és vádaskodásra szolgáltatnak alkalmat.

A pénzverésnél előfordult visszaélésekről, az adóhátralekekről, a hadiségely megszavazásáról, a fegyveres nép hanyag felszereléséről és több efélékről folyt a vita.

A közép- és kisbirtokú megyei nemesség ezen gyűlésre igen nagy számban jelent meg. s rendes szokása szerint most is a Rákos mezején ütött tábor. Különösen nagy lármát csaptak a miatt, hogy a mult évben alkotó törvények határozatainak végrehajtása vagy elhanyagoltatott, vagy teljesen elmaradt.

Ennek okául az országos főtisztviselőket mondogatták és ezeknek felelősségre vonását hangosan, nagy zajjal követelték.

A király mihelyt hírt vette, hogy a nemesség a Rákoson erősen nyugtalanodik, s fegyveres fellépéssel fenyegetőzve akarja követelését keresztül erőszakolni, a nyitrai püspököt bizta meg, hogy Budáról Rákosra, a nemesség közé, menjen át, hogy ezek kívánságát megtudhassa, és őket a fegyveres fellépésről lebeszélje. A nemesség megbízottjai Pesten május 11-én a Sz. Péterről nevezett templomban gyűltek össze tanácskozásra. Ott a király küldötte előtt keményen kikelték Szerencsés vagy Fortunátus Imre királyi kincstárnok és Bathory István nádor ellen, minthogy különösen ezen két országos főtisztviselőt tartották a bajok legfőbb okának, egyszersmind kinyilatkozatták, hogy a fegyvert mindaddig le nem teszik, míg a bajok megsemmisítve, a sérelmek orvosolva nem lesznek. A királyi küldött által megkezdett tanácskozások ezen napon még nem vezettek kívánt eredményre, mert május 12-én megint összegyűltek, de most már nem Pesten, hanem Budán a Szent Jánosról nevezett templomban. E tanácskozás elnöke a nagyhírű törvénytudós, a hármastörvénykönyv szerkesztője Verböczy István királyi ítélő mester volt. Most különösen hevesen kelték ki a kir. udvarnál élő idegenek, különösen a németek ellen s elhatározták, hogy ezeknek eltávolítását, az országból kiűzését kérelmezendik a királytól, de ugyanakkor erősen szidalmazták Szalkay László érseket is, mert véleményük szerint ez tiltotta meg a papi tizednek és az egyházi kincseknek az ország védelmezésére fordítását, melyet a mult évi országgyűlés elrendelt.

Harmad napon (május 13-án) már megint a Rákoson folytatják a gyűlést. Ide a király ismét világi és egyházi nagykökből álló követtséget küldött át, ez által szólólván fel a nemességet a török ellen viselendő hadjárat

költségeinek megszavazására. A nemesség azonban ekkor sem teljesítette a király kívánását, hanem a helyett egy 60 tagú bizottságot választott, s ezáltal terjesztette a király elé a nemesség óhaját.

E kívánások szerint Szerencsés Imrét, a kincstár hűtelén kezelőjét gonoszságai miatt meg kellene egetni. Azt követeli a nemesség a királytól, hogy az államtanácsot reformálja, új tagok kinevezése által frissítse fel, a német császár és a velencei köztársaság követőit az ország elhagyására szólítsa fel, a német és más idegen udvari tisztviselőket, és cselekedését pedig az udvarból eltávolítván, az országból kergettesse ki.

Különösen ez utóbbit követelik erélyesen a királytól, s erre vonatkozólag csak öt napi megfontolási időt adnak a királynak, illetőleg tanácsainak s azzal fenyegetnek, hogy rosszul fognak járni, kiket közülök meg azonnal is az udvarból találják.

A király az ezen követelésekre május 15-én adott válaszában kijelenti, hogy a német császár és a velencei köztársaságot az országnak ellenségévé tenni az által, hogy a küldötteiket kiutasítaná.

Szerencsésre vonatkozólag azzal akarja megnyugtanni őket, hogy törvényes úton hallgatják meg az ellene felhozott vádakot, s ezen kívül azt is ígéri, hogy kivétel nélkül minden panasznak elégtételt adand.

A nemesség nem volt megelégedve az adott felelettel. Midőn e válasz a gyűlésben kihirdetett, roppant zajt támasztottak. Folytonosan azt mondogatták, hogy nem akarják magukat megint rászedetni, s az ügyet továbbra halogatni.

Elhatározták, hogy a királyt küldöttségileg kerik fel a köztük való megjenésre. E küldöttség által azt is kijelentik, hogy engedelmessé alatt-valók lesznek, ha teljesíti kívánataikat, ellenkező esetben pedig mindent elkövetnek oly végrekészkedésre, melyek a haza jólelterét illetkedni fognak.

A küldöttség e végzéseket 17-én vitte át a királynak Budára. Az urak elleneztek, hogy a király átmenjen a gyűlésbe. Midőn szavak nem használt a pápai követ által akarték szándékáról lebeszélteni.

A király azonban határozottan kijelenti, hogy másnap 5 órakor át megy a nemességhez, mert reményli, hogy jelenléte által a zavargásoknak véget vehet.

Másnap május 18-án esaküny an at is ment Rakosra, hol a nemesség tiszteletteljesen fogadta. Itt azon kérdést intéztek hozzá, hogy kiket lehet okolni a törvények végrehajtásának elmulasztása miatt. Lajos egy nap gondolkodási időt kívánt, de a nemek rögtön választ sürgettek. A király midőn belátta, hogy a követeléstől nem akarnak elállani, jelt adott testőrségüknek, s ennek kíséretében a gyűlést ott hagyta.

A nemesség bantotta és az a nélkül is nagy ingerültséget még fokozta az, hogy a király késett a válaszával. Verbóczy István javaslatára, ki az ország szomorú helyzetét elénk színekké tárta fel a hallgatók előtt, elhatározták, hogy egy hónap múlva, Keresztelő Szent János napján (jún. 24.) Hatvanban tartanak fegyveres gyűlést, s minthogy a király vonatkozását a főpapak ellenzéséből származottak hitték, a hatvani gyűlés megtartásáig a tizedszedését felfüggesztették.

De ugyanez az elhatározás, hogy a Kardinál (a pápa követét) is felkerekendik, s előtte magukat e tettükért kimentik. Erre legalkalmasabbnak találták azon időpontot, midőn a követ éppen a királynál lesz, vele tanácskozandó a teendőik felől. Arra azonban, hogy a király jelenlétében beszélhessenek a bibornokkal, a király előleges beleegyezését meg kellett nyerniük. Ezt megkapják ugyan, de a követ tiltakozik a tized lefoglalása, s a hatvani gyűlés megtartása ellen. A pápa követe mindenképp igyekezett a nemességet fölött szándékától lebeszélni, s egyszersmind

kerlte őket, hogy az országnagyokkal kibekül-
ni, s egyetérténi kísértsék meg. A király ha-
sonlólag kéri s inti őket, hogy álljanak el a
külön országgyűlés tartásától. A maga részé-
ről a kibékítést elősegítendő — megígéri,
hogy kivánatukra elbocsátja az idegeneket s
csakis kettőt kiván azokból visszatartani, egyet
a maga, egyet a neje számára. Még azon na-
pon (május 20.) Szerencsés a gyűlőt kincs-
tárnokot börtönbe vetetti a nemesség azon-
ban már ezel sem elégedett meg, hanem más
nap (21-én) határozottan kijelenti, hogy a gyű-
lést minden esetre megfogja tartani. Ez ellen
viszont a király utolag tiltakozik.

De a nemesség most magát zavartatni szán-
dékának végrehajtásában. Miután kívánalmat
kat törvény alakjában egybefoglalták, a hat-
vani gyűlés megtartásának eszköze és az
ama gyűlés teendőinek megállapítása végett al-
kottak cikkek. Kimondják ezekben, hogy
mivel az eddig alkotott jó és hasznos törve-
nyek némelyi igazt fordorkodása miatt végre-
hajtást nem nyrhettek, azért egyetemes fey-
veres gyűlést tartanak, Nagy-Hatvanban, me-
lyen minden magyarországi nemes személyesen
birtok arányában kiállított fegyveres néppel
tartozik megjelenni. A tótország és erdélyi
részek küldöttségileg képviselhetetik ugyan
magukat; de 1000—1000 fegyverestök is ké-
szzen tartanak, hogy ezeket az országgyűlés
rendeletére azonnal utnak indíthassák, ha
szükség lenne rájuk. A pápi tizedszedését
megtiltják a hatvani gyűlésnek e tárgyban
teendő intézkedéseit, de viszont a főpapaknak
hűtlenségi büntetés, s tizedük tökéletes el-
vesztése mellett parancsolják meg, hogy hadi
népüket addig is a határokon tartassák. Az urak
kat nem egyenesen, hanem melleskés uton akar-
ják a hatvani gyűlésben való részvételre rá-
bírní. Színelég ugyan tetszésre bízzák, hogy
ott megjelenjenek-e vagy elmaradjanak, de
azért mégis kimondják, hogy az oly nemek,
kik valamely urnak szolgálatában állanak, mi-
helyt megtudják, hogy urok nem akar részt
venni ez országgyűlésben, azonnal hagyják el
az ilyen ur szolgálatát meg azon esetben is,
ha valamely vár őrizetét bízta volna rájuk,
különben mint hűtlenséget fogják őket büntet-
ni, s mint hazasárulók, nemcsak maguk, ha-
nem nejük söt gyermekeik is, örökös jobbágyi
sorsra ítéltetnek.

A leendő gyűlés megtartásáról ekként in-
tézkedvén: a nemesség lakhelyére osztott szét,
csupán mintegy 150 tagú bizottságot hagyott
hátra. Ennek feladata a tette, hogy a végze-
seket a király által elfogadtassa.

A rákosi gyűlés szétoszlása után a kir-
ály tanácsosaival ülést tartott. Arról tanács-
koztak, hogy minő állást kell a királynak, s
az ország nagyoknak elfoglalniuk a hatvani
gyűléssel szemben. Erre nézve már maguk
az urak közt is nézet-külömbőség keletkezett.
Némelyek, köztök Szalkay László eszter-
gomi érsek Zápolyayval együtt, azon véle-
ményben voltak, hogy a köznemesség tul-
csapongását az által lehetne megsemmisíteni,
ha a király és az urak is megjelennének
Hatvanban s így jelenlétükkel mérsékelnék
a nemesség heves kifakadásait. Bathory nádor
ellenben, valamint a hasonló gondolkodású
Sárkány Ambrusz s Bornemisza János is, a
gyűlés betiltását javasolták a királynak, ki
eleintén csakugyan hajlandóbb volt az utóbbiak
tanácsát követni.

Ugyanis egy 1525 június 6-án kelt leve-
lében megtiltja az ő akaratát ellen s minden
kellő ok nélkül hirdettet gyűlés megtartását,
melytől semmi jót sem lehet várni s kinyilat-
koztatja, hogy a nemek, kik abban részt
venni nem kívánnak, minden aggodalom nél-
kül otthon maradhatnak; ő maga sem fog
megjelenni azon gyűlésben, valamint az urak-
nak sem engedi meg, hogy elmenjenek. —
Mindazáltal, hogy az országnak elhalasztatlan
ügyeit s bajait elintézhessék a jövő szept.

29-ére, Budára egyetemes országgyűlést hir-
det.

De egy héttel később a király már meg-
int megváltoztatta szándékát s június 13-án
azon izennel küld hirnököket néhány urhoz,
hogy a 24-én tartandó hatvani gyűlésen meg-
jelenjenek. Alkalmasint Zápolyay és az eszter-
gomi érsek beszélték rá a királyt, — előre
figyelmeztetvén azon eshetőségekre, mik be-
övetkezhetnek, ha a már most is túlságosan
izgatott nemesség ohajtásának ellenszegülne.
Lehet, hogy figyelmeztették a gyűlés muhi-
atlan megtartása végett a Rákoson törvénybe
foglat előleges intézkedésekre is, melyek arra
mutatnak, hogy a nemek, ha másképp nem
lehet, fegyveres erővel is megpróbálják kívá-
nataik teljesítését. Burgió bibornok, a pápa
követe, a hatvani gyűlés lefolyásáról irt tudó-
sításában azt állítja, hogy Bathory nádor és
Sárkány megbuktatására még az esztergomi
érsek is Zápolyayval szövetkezett. — Mert az
1524 évi szept. 8-án tartott országgyűlésen
ama két fő ur izgatására akarták Zápolyayt
hivatalától megfosztani. — Burgió szerint a
szövetéseg az magok czéljára a királynét is
megnyerték az által, hogy a német s általaiban
a külföldi udvari személyzet meghagyását ígér-
tek meg neki.

(Folyt. köv.)

**Debreczeni orvos és gyógyszerész
egyesület.**

(Dr. Varga Géza elnöki megnyitója.)

(Folyt. és vége.)

Áttérve immár az anyagiakra is, volt az
egyletnek az elmúlt év folyamán 38 rendes és
24 vidéki tagja, ezenkívül 4 helybeli r. k. tag
a 2-ik félévben. A rendes tagokra kiszabott évi
10 frt tagsági díj 35 tag által befizettetett,
3 tagnál hátrány gyan nt ma is kint van 25
frt, a vidéki és helybeli r. k. tagok a rájuk
kivetett 4, illetve 2, frt tagsági díjat befizet-
ték.

Járatot az egylet az elmúlt év második
félében 4 magyar, 4 német (bécsi és berlini)
szaklapot és egy párton kívüli jellegű politi-
kai napilapot, ezen kívül a gyógyszerész tagok,
általuk járatot 4 szaklapja szintén az egylet
olvasó asztalán volt található.

Tagja volt az egylet mint az előző évek
sorain is a mr. orv. K. K. I. és a Kol. orv.
term. tud. társulatnak és ezek kiadmányait
könyvtára gyarapítására használta fel, végre
taggá lett a mult évben a mr. kir. term. tud.
társulatnál is.

Az egylet vagyonát képezi a folytonosan
gyarapodó könyvtárán kívül a 140 forintnyi
részenyi kölcsönből beszerzett felszerelés mely-
nek leltára elkészült és itten 160 frtnyi be-
szerzési értéket mutat; megjegyezni kívánom
még a mellett, hogy a 140 frtnyi kölcsönből
50 frt már a mult évben kisorsolás után
visszafizettetett, mégis mint méltóztatik később
meggyőződhetni az ev 111 frt pénztár marad-
ványával záratot le.

Tagjai sorából érzékeny veszteséget
szenvedett a. egylet a mult év folyamán neh.
Muraközy Károly ur elhunytával, ki alakulástól
kezdve buzgó tagja volt egyletünknek, s
a város gyógyszerési karának elnöki tisztét
viselte; az egyleti tagok testületileg jelentek
meg vegtiszteségtételével s koszorút helyez-
tek ravatalára.

Másik érzékeny veszteség volt egykori
elnökünk Dr. Tegze Imre ur halála, ki már
évek óta a közügyektől s az egyleti eleitől
szembaja miatt vissza vonulat élt s kiról a
ma tartandó emlékezésből bővebben és érde-
méhez méltóan fog megemlékezni.

Videki tagjaink sorából egy messze vi-
dekre — Szepesvármegyébe — téven át laká-
sát szintén kilépett.

A teli hónapokban hetenkint 3 ízben
delutánonként több tag jött össze az egylet
helyiségében. Felhasználva az időt arra, hogy
egymással társalgás, beszélgetés, esetleg szór-
akoztató játék által töltsön el pár órát, ezen

„jour fixe“ nagyobb látogatottsága élénkebbé
tehetné nálunk jövőre az egyleti életet, s kö-
zelébb hozhatná egymáshoz az egyeként csak
ritkábban érintkező tagokat is! E mellett a
játék jövedelem által az egyleti pénztár állása
is tetemes szaporulatnak örülhetne!

Imé igen tisztelt közgyűlés! Az előbbi-
ekben kívántam vázolni egyletünk közeli és
távolit multját, s itten önként vetődik fel gon-
dolatomban, s azt hiszem mindnyájukban ama
kérdés, vajlon az adott viszonyok között mi-
ként áll előtünk a jövő s mit várhatunk attól?

En magamnak a kérdésre is biztató vá-
laszt adhatok! Mert egyrészt az előadottak-
ból ama tanúságot meritem, hogy még azon
esetben is ha az egyleti élet valamely külső
befolyás miatt rövidebb és hosszabb ideig szün-
netel is mindig akadni fognak buzgó férfiak
kik az elejét fonalat újból felveszik és az
elaludt életet ismét felélesztik s munkálán-
dák a köz jót; jelenben pedig az egylet ösz-
szes tagjainál oly lankadatlan buzgalmat tap-
pasztaltam, miszerint a közel jövőben csak
egyletünk gyarapodását, annak egészséges ala-
ponti belterjű fejlődését, külsőleg pedig tekin-
telybeni növekedését lehet reménylenem!

Önök előtt, kik azt hiszem ez érzéstől
mindnyájan át vannak hatva, feleslegesnek
tartom hosszasan fejtegetni ama előnyöket
melyek az egyleti élet helyes fejlődése folytán
az egyesekre is nagy mértékben kihatnak, jól
tudják önök, hogy az orvos tekintélye a nagy
közönség előtt egyenes arányban nő azon köl-
csönös becsüléssel melylyel az egyesek társai
iránt viselkednek, ellenben hatványozott arány-
ban foy azon esetben, ha egyik orvos-társ a
másikat kisebbiteni igyekszik.

Az orvosi tudomány jelen óriási lépések-
kel történő haladása mellett a szakemberek
előtt aanyi tere nyílik a működésnek, hogy
azt egyes ember mind együttesen kellőleg cul-
tíválni képtelen, ellenben kedv-zó tér mutat-
kozik még a vidéki gyakorlatot folytató orvos-
nak is arra, hogy saját külön működési ter-
választása által a tudomány vivmányait a gy-
akorlati életre alkalmasan értékesítse, s a mai
világban égető kérdést képező „lértel való
küzdelenben“ ne egymás ellenében, hanem
egymás mellett foglaljon állást, s mint a köz-
ügy derek munkása első sorban egyletünk
anyagi és szellemi felvirágzásán közreműköd-
jen; ha egyletünk minden egyes tagja, bár-
mely szerény tere adott is működnie — e
működés eredményéből tehetsége szerint fel-
dozik egyletünk oltarán, akkor ezen egylet fel-
virágozni s nagy közönség és hatóságok
valamint tarsegyesületek előtt is oly tekin-
télyre tehet szert, a melyből elegendő sugár
jutand minden egyes tagnak arra, hogy annak
melegéni az egyleti élet jötekonyságát érez-
hesse!

Es ha különösen azon férfiaknál kik önk
bizalma folytán az egylet ügyei vezetésére
fel fognak hivatalni, nem fog hiányozni egyresz-
ről a „nobile officium“ értéke, mely mellett
idejők és munkálkodások egy részét szivesen
áldozzák, a közügy szolgálatára ott is hol
az anyagi haszonnál nem kecséget, másrészt-
ről ha az illetők birni fognak a tehetség mel-
lett a férfiban is szükséges idealizmus bizo-
nyos fokával, akkor biztos vagyok felőle, hogy
a közel jövőben egyletünk nem remél modon
fel fog virágozni s a közügynek, a közönség
és hatóságok előtt szerzett tekintélyével igen
nagy és fontos szolgálatokat tehet!

Azért becses figyelmükbe ez uttal csak
azon latin példabeszéd szem előtt tartását
ajánlom: „Concordia res parvae crescut, dis-
cordia maxime dila buntur.“

Engedjék remélnem, miszerint a discor-
dia egyletünk köréből örökre számúnya leend,
míg a concordia jelszó mellett mindnyájan
serényen igyekszünk a jövőben is együttesen
közösen működni.

Es ezzel a debreczeni orvos-gyógyszerész
egylet f. évi közgyűlését megnyitottunk nyil-
vánítom.

A „DEBRECZENI“ TÁRCZAJA.

REJTELMEK.

— Regény. —

Írta: SZALATNAY LÁSZLÓ. 48

VIII

A honvédek.

A hősök, a hazaszeretettől lángoló fér-
fiak, könnyes szemmel engedték magukat bé-
koba verni.
Nem a fogság fájt nekik, nem a béko
csörgése hozott kiut megtört lelkeiknek, hanem
a h o n á r u l á s.
Görgei! ...
E névhez hasonlót a történelem nem hoz-
hat fel ...
... Vajon nem üldöznek-e a hosszú éje-
ken az általad nyomorulttá tették rémei?
Nem jutnak-e eszedbe azok a hősök, kik-
nek jutalmul a hazaszeretettér akasztófát sze-
reztek?
Nem jutnak-e eszedbe azok a nyomorulttá
tett családok, melyeknek fejét, kenyéradóját
árulásod ölte meg?
Nem jutnak-e eszedbe azok a véres
könnyek melyeket a szerető anyák, a hitve-
sek hullajtottak kedveseikért, kiket te vittél
a halálba?
Nem üldöznek-e azok a sápadt halovány
arcok, melyek életpirosságot nyertek volna

amaz ifjak csokjától, kik benned bizva ro-
hantak a halálba, feledve a honn hagyott siró
... menyasszonyt?
Honaruló! ...
Lehet-e ennél borzasztóbb bűn?
Nem!
Hiszen ebben benne van minden.
Mivé lehetett volna? ...
Neved nagy volt, egy ország népe bizott
benned. Egy ország szeretettét bírtad. Nem volt
seregedben egy ember, ki ne áldozta volna
életét érted.
Es te mivel köszönted meg?
Elárultad őket.
Semmivé tetted hazádat.
Semmivé tetted e népet, ki megváltójá-
nak tekintet.
Egy ország átkozott meg ...
Elsz ...
Elsz hosszú napokat, hogy utolsó légy
azok között, kik miattad nyomorulttá lettek
Elsz hosszú napokat, hogy a lelkiismeret
kinozza szivedet.
Az Isten büntető keze nem maradhat el.
El fog jönni a te órád is.
... Légy átkozott hazasáruló!
Zsolnai ezredes Aradra vitetett, s erős
vasba verve, a börtön magányában fájó szív-
vel gondolt családjára
Sándor és László szerencsésebbek voltak,
ők menekültek.
Sok viszontagság után Kőfalura értek.
Ejjel senkitől észre nem véve, a kerten át ke-
resték föl szöretteik lakását.

Először Sándor és László ama kis ablak
alá lopódozt, mely Anna szobáján volt.
Felve, remegve tekintettek be azon.
Anna ott ült asztalánál, sötét fekete ru-
hában imádkozva.
A kandalló mellett a vén János szunyó
kált.
Sándor csendesen zörgette meg az ablakot.
— Anna! kedves nővérem én vagyok,
mi vagyunk!
A leányka felriadvá, kissé felsikoltott, s
rémülten tekintett az ablak felé.
Sándor újra szólott.
Már ekkor megösmerte hangját s öröm-
sikyollyal szaladt az ablakhoz, oly erősen
rántva azt fel, hogy az üvegek csörömpölve
hullottak ki abból.
A másik perczben Sándor és László a
szobába ugrottak.
A két ifju, testvér és vőlegény, számtalan
csokjaival borította a zokogó leánykát, ki szó
lani nem tudott.
Sirt, de ez a sírás nem volt fájdalmas.
Hiszen az öröm, a szeretet is okoz kö-
nyeket, és e könyek nagyon édesek.
Az öreg János is felugrott a robajra.
Midőn a két betörő ifjut meglátta, azon-
nal felösmerte őket.
— Tyj! a ki áldója van a verbungjá-
nak, ez Isten szent Jézus Mária utse, az urfi!
— kiáltá kitérő örömmel.
A két fiu megindultan szorítá meg a jó
örög kezét.

János nehéz sebéből egészen kigyógyult,
— s Szolnokról haza jött Kőfalura, bár még
nem volt régi erejénél, de régi jó kedve visz-
szatért, s Annát nem egyszer megvigasztalta,
s nem egyszer mosolygott is a vén huszár
harci mesein.
Az első találkozás boldogságán átesve,
hamar felvilágosított egymást.
Itt tudták meg, hogy az öreg Zsolnai
elfogott.
Az fájdalmas hír volt, de segíteni nem
lehetett.
László még egyszer átölelve menyasszo-
nya karcsu derekát, szeretettel nézve annak
gyönyörű szeméibe, mondá:
— Első látásom tied volt egyetlenem, de
most megyek jó anyámhoz.
— Igaz, Laczim, menj! — mondá a
leányka.
László, mint egy gondolkozva nézett
szét, tekintetét az ajtóról az ablakra fordítva,
mintegy kerdeni látszott, merre menjen?
A vén huszár felfogta a tekintetét.
— Nem jó lesz ugy ténsuram! — mon-
dá, — mert a ténsurék tudon keresni fogja
a német, hiszen alig van nap, hogy ne kutas-
sanak erre, — így nem szabad mutogatni ma-
gukat, de csak legyenek itt, még a cseledek-
nek sem szabad tudni, egyedül csak Istvánnak
mondom meg, de át megyek én és ide hívom
a nagyságos asszonyt, ha kérni valaki, ráfo-
gom, hogy beteg a kisaasszony.

HE
* A följi ve
gatja városunk
levegőjéből a fr
óta barátságos,
az égboltozatról,
tatta a város k
kedzenek helyet
hez szokott özi
könnyebb öltözék
oidalán. Tegnap
lázott rajta az
tavasz vagy nyár
a tel foga s nem
találkoztunk, a ki
báttal cserelje viss
nehogy valami jó
tegen szert a gen
barátságos meleg
meg van a maga
igen erős árnyold
terdig érő hó s a
ged s olyan lucsz
hogy ember legyen
atlabol rajta. Neh
beomlik a víz és
teni azokból a bes
nek le minden ha
szorannyi csorog
emberek ruhájára.
Hja, tessék most
hazuraink sajnáltá
házatökről még
lehányassak a hav
Bethlendi Endre
egyik jeles kez-
Bethlendi Endre
theológiai akadémi
Bethlendi Endre
névöndéke s midő
külföldi egyetemek
megrakodott mel
jövőt jöslöt az ifju
jelent vallás-bölcs
keltettek, — vissz
tanár lett a helyi
rövid idő múlva pe
társainak becsüle-
tet csakhamar elny
zasságot kötött Me
theol. tanár leányá
hölgyvel s éppen
boldog házasságana
a mi szerkesztősege
zasságból egy leány
dógsága azonban n
mejére a teobly s
összszel mult egy
teit észrevették ru
anyira elhatárolmá
s it's éről kel
gát pedig az e
menedék-helyere: a
daba szállítottak. A
nem birt ismét vilá
borult agyba, melyet
munka fosztott meg
Annit azonban kim
hogy a beteg gyógy
előre elkészítettek
katasztrófa tegnap k
Endre a teoblydabau
örökre megszabadul
leiket most már tisz
Hamvainak adjon a f

HELYI HIREK.

* A téli verőfény lassan-lassan kicsalagatja városunk közönségét a szobák fülledt levegőjéből a főtér aszfaltjára. Három nap óta barátságos, de gyöngye erejt sugár tüz le az égboltozatról, a mely egyszerre megváltoztatta a város külső képét. A téli kabátok kezdenek helyet engedni a szerényebb hideghez szokott őszi felöltőknek s már hölgyeink könnyebb öltözékben sétálnak a főtér napos oldalán. Tegnap a déli órákban csak egy hullámlított rajta az elegans közönség. Mintha tavasz vagy nyár lenne. Pedig még érezhető a tél foga s nem egy überciheres dandyval találkoztunk, a ki hazasietett, hogy téli kabattal cserélje vissza a szellős őszi felöltőt, nehogy valami jó nathára vagy meghülésre tegyen szert a gentry divat által... Hanem a barátságos melegnek ilyenkor a tél végén meg van a maga arnyoldala. Is még pedig igen erős arnyoldala. Az utakra felhalmozott terdíg érő hó s a kemény fagy szinten kienget s olyan lucskosba fűrészi az utcákat, hogy ember legyen az, a ki könnyű szerrel átlatol rajta. Nehol már a pinczelakásokba is beömlik a víz es ürgeként szandekozik kionteni azokból a beszo-ult lakokat. Vízet eregetnek le minden ház előtt. De mit ér ez! Szászoranyyi csorog vissza a házak fedeléről az emberek ruhájára, kalapjára és nyaka köze. Hija, tessék most elviselni a zuhanyt, ha a mi hazuiraink sajnálták azt a kis fáradságot, hogy a háztetőkről még olvadás előtt, ideje korán lehányassák a havat!

Bethlendi Endre. Tragikus halálal mult ki a helybeli főiskola egyik jeles ké-zultsége. derék ifju tanára: Bethlendi Endre, ki a deb. ref. főiskola theologiai akademiáján az exegesist adta elő. Bethlendi Endre főiskolánknak volt kitünő növendéke s midőn itt a theologiat elvégezte, külföldi egyetemekre ment, honnan mint a megrakodott meli ért vissza. Mindenki szép jövőt jósolt az ifjunak, kinek a lapokban megjelent vallás-bölcsészeti cikkei nagy feltűnést keltek, — visszaterte után azonnal magantánár lett a helybeli theologiai akademián, rövid idő mulva pedig rendes tanár s tanártársainak becsületet s tanítványainak szeretetet csakhamar elnyerte. Mint rendes tanár házasságot kötött Menyhárt János nyugalmazott theol. tanár leányával: Menyhárt Kornéiával, hol most a mi szerkesztőségünk van elhelyezve. E házasságból egy leánygyermek származott. Boldogsága azonban nem tartott soká, mert elmeje a tebodyót árnya borult A mult ősszel mult egy éve, hogy az elmebaj tüneteit észrevették rajta, s e baj rövid idő alatt annyira elhatalmasodott, hogy helyettesítéséről kellett gondoskodni, ő magát pedig az előhalottak szomorú menedék-helyere: a lipótmezei országos tebodyadába szállították. Az orvosi tudomány azonban nem birt ismét világoságot gyujtani az elborult agyba, melyet a túlfeszített szellemi munka fosztott meg rendes működésétől. Anyit azonban kimondták a tebodyai orvosok, hogy a beteg gyógyíthatatlan, így családját előre elkészítettek a nagy katasztrófára. A katasztrófa tegnap következett be: Bethlendi Endre a tebodyában elhunyt, szenvedéseitől örökre megszabadult. Szendvéstől hervadt lelkét most már tisztá világoság környezi. Hamvainak adjon a föld csöndes nyugalmát!

Az öreg terve el lett fogadva, s így az el is távozott. Bár éjféle volt az idő, de alig néhány perc elteltevel Czarnewszkiné rohant be, szeretett fia karjai közé dobta magát. Tökéletesen megvirradt, s a kis család mégis együtt volt, eszöbbe sem jutott az atom. Midőn a beüngöngyözött ablakon a reggeli szürkület átátszott, kezdtek gondolkodni a teendőkrol. János igazított el mindent, a cselédséget a kastély más részébe küldve, a két urt a Sándor szobájába vezette, hol megpihenne, kitzisztálhassák magukat, mert lehet képzelnii, hogy a két bujdosó nem igen volt szalonkepe sen öltözve. Anna a gyomorrol gondoskodott, mi szintén nagyon szükséges volt, s ezután a két fiu lefeküdt. Jól esett a nyugalom, hiszen szegények, hetek óta nem feküdtek agyban. Estere János felkötötte őket. A család ismét együvé jött. Most már komolyan kellett a jövőről gondolkodni, mivel itt a két bujdosó nem volt biztonságban, mert mindennap fordult meg bujdosó honvédek kereső császári katoná. Elhatározták, hogy legalább egy ideig, míg a körülmények fejlődést látják, biztosabb helyre menjenek. Sándornak volt egy nagy kunsági barátja, s honvéd-bajtársa, kivel együtt menekültek, ez felajánlá apja házát, hol biztonságban lesznek, mivel e tanjai birtokon könnyebb a rejtőzés, de sem Sándor, sem Lászlónem

* A polgári felleltmény f. évi márczius hó 1. ső napjáig kiváltandó, s a megvett fa apríl hó végéig maradhat a városi rakartban, miről az érdekeltek ez uton is értesítettek. * A felolvasó kör tegnap estélyen igen szép számú közönség jelent meg, melyet a felolvasó két nő vonzott a városháza nagy termébe. A kíváncsiság azonban csak felig nyert kielégítést, mert Békéssy Rózsai közbejött betegsége miatt nem olvashatott fel, így Mátray Lajos ur saját maga volt kénytelen felolvasni „Hulló virágok” című hosszras rajzát. Utána Ajtai K. Albertné é urhölgy, legjobb felolvasóink egyike, Gyarmathy Zsigáné „Apró kepek a varottas világból” című érdekes művet olvasta fel nagy tetszés mellett, melyet meg más városokban is fel fognak olvasni, hogy ez uton is propagandát csináljanak a kálozatségi varottasnak. * Színház. Tegnap este — Dobó Sándor betegsége miatt — „A gót” című operette adatott telt ház előtt, melyet a multkor Loscsarekné jutalom-játékára elvenittettek fel. Az előadás összvegő volt. — A főbb szereplők: Halmaine, Locsarekné, Margó Czelia, Hadai, Valentin, Puspöki, Rónásziék igen jók voltak s a közönség sokat tapsolta őket. — Az operette után Precios Grigolatis k. a. uutatta be légtornász mutatványait, melyek oly szépek, hogy valóban sajnáljuk azt, hogy egy egy föllepte oly rövid időt vesz igénybe.

A légkiralyó. Színházunk közönségét e napokban szokatlan látványosság gyönyörködteti: a bajos Preciosa Grigolatis légkiralyó, ki föllepteivel olyan általános tetszést aratott, hogy az igazgatóság jónak látta a tervezett 4 vendégjátékot meg kétövél megtoldani, e szerint szombaton es vasárnap is fel fog meg lepi Grigolatis k. a., utóbbi napon berlet-szűnetben. A ki meg nem látta, ne mulassa el a megtekintését, mert ily szép mutatványokat nem egy hamar láthat. A mellett, hogy a légkiralyó repkedése bámulatos, rendkívüli kecsessége es bajossága valóban nagy gyönyörűségére szolgál a közönségnek.

Kisujzársáról írja levelezők: A nagykunsági takarékpénztár, melynek székhelye Kisujzársal, február 5-én tartá közgyűlést saját helyiségében Legfontosabb tárgya volt a zarszamadás. E szerint forgalmi kimutatás 1887 ik evről: Bevételek = 2,750,300 frt 60 kr. Kiadások = 2,750,300 frt 60 kr. Merleg: vagyon 739,584 frt 67 kr, leher 739,584 frt 67 kr. Tartozás: 58,954 frt 17 kr, köveleles 58,954 frt 17 kr. Közvetlen tett adományok: Az orvosi magyar nyelv terjesztő egyesületnek 10 frt, helybeli kisdudovának 10 frt, helybeli szegény alapra 50 frt, helybeli kórház alapra 50 frt, helybeli gimnázium tanuló segélyezésére 30 frt. A közgyűlés a legszebb rend es csendben folyt le. A penztár hivatalnokai: Meszaros Ilyes igazgató, Balog Sándor penztárnok, Fuzsz László könyvele, Nagy Bela ügyvéd. Helybeli lapunk a „Lásza vidék”-nek már 7 szama jelent meg. Nyomda tulajdonos Gebei Endre, a lapnak is tulajdonosa. Jövére más egyebekről is. K. H. L.

* Aki nagy hűhóval lép a világba. Még aig egy hónapos es mar is öt különféle pernek okozója. Ha nem csinálnak az előjelek, hirneves ügyvéd valik belőle: Első per. Fiatal leány volt az anya es a fiatal leányok szokása szerint nagyon könnyen hitt a szép szónak. — Csabitoja eieg lelketlen volt odabb állni, a mint megtudta, hogy a szerelmeskedés nem marad következmények nélkül. Szegény kiscike előbb sirásra adta magát, aztan kutatni kezdett. Megtudta, hogy kinek ő szíven kívül meg becsületet is feladta, házas ember. Bosszút esküdt. A mint a szereltem gyűlölcse megpillantotta a napvilágot, szepen bepakolta es elküldötte csabitojának. Ez epen reggeli mellett vette a melegen ajánlott küldeményt. A következő pilla

fogadtak el, mivel szeretteiket akarták látni, de most kezdtek arról gondolkodni, a határozat az lett, hogy ide el kell jutni. Vesélyes volt ugyan, de itt lenni még veszélyesebb.

Meg egy napot töltöttek Kófalun, s ez alatt János két csinos, de nagyon egyszerű parasztos ruhát kerített s a két urt ebbe öltöztette.

Czarnewszkiné es Anna ellátták őket pénzzel.

Fájdalmas volt a bucszás, még az öreg János is úgy megmozgatta kikenet bajuszát, mint a káposztán ragadó nyul, — s meg sem tudta elfojtani, hogy szeméből nehány könnyesepp ne fússon le barázdás arczán.

Sándor napközben felhozta, hogy Smith Fannit, menyasszonyát látni akarja, — kerte is Jánost, hogy értesítse azt, de az öreg s Czarnewszkiné is ellenezte, nem tartva tanácsosnak ezt, mivel gyantut keltenének Smith előtt is, ki mint nyugalmazott császári tiszt, lehet nem tartaná becsületével megférőnek a honvéd bujdosók elitkolását.

— Nem! — mondá Sándor, — ugy nem mehetek a bizonytalanságba, hogy én Fannit ne lássam, ha nem tudatják vele, magam fogom felkeresni. — Ez örülség lenne! — Mindegy, megteszem,

matban arca véges-vegig össze volt karmolva. Saját oldabordája tarkította egy össze vonásait. Az első per negy fal között játszódtott le. — Második per: Az összekarmolt pófajú Don Juan rozr neven vette a dolgot. Mivel nejevel nem birt szembeszállni, kedvesén akart bosszút állani. Bepanaszolta mint olyat, ki gyermekét roszakaratulag hagyta el. Harmadik per: A vizsgálóbíró elé idézet anya tiltakozik azon felterés ellen, mintha gyermekét kitepte volna. Ellenkezőleg nagyon is jó helyre adta! Mert hol lehetne inkább biztonságban, mint szerető apjának keblén? Egyszermind bejelenti panaszát a csabító ellen, megszegett házassági ígélet alapján. Negyedik per: Don Juan tiltakozik az ellen, mintha ő házassági ígéletet tett volna. A leány rozr hirben állott es nem ő volt az első ki kegyenek örvendett. Nem ismeri el a gyermeket magáénak. Mivel pedig ez volt oka, hogy arczát összekarmolták, ő a maga részéről kárpótlást kíván a kiöltött fájdalomért. Be is jelenti igénypanaszát. Ötödik per: A leány tanukkal es orvosi bizonyítvánnyal mutatja ki, hogy 1) igenis ígert neki házasságot; 2) birneve a legjobb volt, mielőtt Don Juan urral megismerkedett; 3) sehasem volt azelőtt viszonya. De mivel a fentebbi állítások által serve látja magát becsületben, rágalmazás czimén indit pert a csabító ellen. Ime, mennyi dolgot ad egyetlen apróság a törvénszeknek. Hat ha majd megdő es ügyvéd lesz belőle? Egyházi közgyűlés. Az ágost. hitv. ev. egyház febr. 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az isteni tisztelet végeztével az imateremben (várud u. 2087. sz.) egyházi közgyűlést tart. Tárgy: segédlelkes választása, a meghívó es díjlevel kiállítás.

Adakozás. A czeplé-utca új templomban felállítandó orgona javára, mai napon következő kegyes adományok tettek le nálam: Özv. Szabó Ferencné Kövesdi Sára asszony 3 frt. Egy nevet elhallgatni kívánó polgár 10 frt, ifj. P. Körösi János 10 frt, id. P. Körösi János 50 frt adományoztak. Midőn ezen összegeknek átvetélet ezennel nyilvánosan nyugtatványozom, ugyanakkor a kegyes adakozóknak hálas köszönetemet kifejezni, addig is mig ezt egyházi közgyűlésünk megteheti, kedves kötelezésüknek ismerem. Debreczenben, 1888. febr. 15. Némethy Lajos, ev. ref. lelkész.

Kimutatás. Vettük a debreczeni ipar egyesületi takaré- es hitelintézet XIV ik évi (1887.) zárlatáról szóló kimutatást. E szerint az egyesület vagyona 686,494 frt 85 kr, — a teher ugyanannyi. A 14-ik rendes közgyűlés f. hó 12-én tartott meg a társulat csapóutczai helyiségében

Tombola. A debreczeni Fröbelegylet által jövé hó 3 án a „Korona” szálloda nagy termében tartandó tombola estélyre a tombolajegy elarustása megkezdett, s midőn e tombolajegyek vételeit tekintve az egylet üdvös czeleit, a minden szépért es közügyért lelke sedő nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljuk, együttal tisztelettel felkérjük mind azokat, kik tombolátgyvak adományozására ígéletet tettek s továbbá azokat is, kik a Fröbelegylet tombolaestélyére nyeremenytárgyakat kívánnak adományozni, sziveskedjenek ajándéktárgyaikat egylet előnk Vargha Ferencné urnöknek Szi Anna-utczai lakására minél előbb küldeni.

Az egyévi önkéntességre előkészítő tanfolyam közbejött körülmények folytán csak ez évi márczius hó 1-én nyílik meg. Miről az érdekelteket azon megjegyzéssel értesitem, hogy ezen tanfolyam hallgatói f. évi szeptember hónap fogják végezni vizgálataikat, a kiküldendő bizottság előtt. Beiratások e hó folyamán naponkint eszközölhetők d. e. 10—12. esti 5—7 órákban a debreczeni kereskedelmi akademia igazgatósági irodájában. Debreczen, 1888 február 15 Propper N. János igazgató.

Táncmulatság. A debreczeni izraelita ifjuság az izr. elemi iskolák alapja javára a „Korona” szálloda nagytermében 1888. évi február hó 25-én zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté 8 órakor. A jótékony czélra történő felhívzések köszönettel vetettek s hirilapilag nyugtatztanak. Jegyek előre válthatók Mendelovits Lajos ur áztletében.

Eljegyzés. Hegedűs Lajos helybeli iparos f. hó 15-én eljegyzte Falusi György iparos kedves leányát Juliskát.

Művészeti hajlam. Egyszer egy fiatal leány kopogtat be a debreczeni színház igazgatóságához — Szini pályára szeretnének lépni, — szölt benuattatva magát Valentin igazgatóknak.

— Es mi iránt érez legtöbb hajlamot? — A grotok es bárók iránt, — volt a jellemző válasz.

Talaltatótt egy kapukules a függetlenségi párt szombati bálján. Tulajdonosa szerkesztőségünkben átvetheti.

Egy népszers. — A „Moll féle francia borzesz es s.” által a betgeknek egy oly gyógyhatásu, mint olcsó szer nyujtatik köszvényes es csuzos bántalmaknál bekünl es csanatoknál. — Egy üveg ára u. sítá-sal együtt 80 kr. Székü des naponta utánvé el Moll. A. gyógyszerész es cs. kir. ult. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerészek es anyag-ereskedőkben határozottan Moll féle készítmény kerendők az ó gyári jelvényéve es aláírásával.

Közgazdaság. Gabnaárak. (Budapest terménytözsdé febr. 14.) Buza tavaszra 7.16—7.17 — Buza őszre 7.60—7.61 frt. — Tengeri 1888 máj. — júniusra 5.94—5.96 máj. — júniusra 6.02—6.03 frton. — Zab tavaszra 5.49—5.50 frton. Káposztarepce augusztus— szeptemberre — — frton.

Sertésvásár. A kőbányai sertéskeresek. csarnok távirata, febr. 14. Az üzlet szil. magy. urasági öregnehéz 51.—52.— frtig magy. uraság. fiatal nehéz 52.—53.— frtig, magy. uraság. fiatal könnyű 51.—51.50 frtig, magyar szedett nehéz 50.—51.— frtig, magyar szedett közép 50.—51.— frtig, magy. szedett könnyű 50.—51.— frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz —.— frtig, rom. bakonyi átmeneti közép —.— frtig, romániai bakonyi átmeneti könnyű —.— frtig, rom. átmeneti eredeti közép —.— frtig szerb. átmeneti nehéz 49.—50.50 frtig szerb. átmeneti közép 49.—50.— frt. hízó a vasútról mázsálva —.— frtig, hízó 1 éves élőszulyban —.— frtig hízó két éves élőszulyban (makkos) —.— frtig, öreg makkos sertés élőszulyban, 4% levonása —.— frtig. Az árak hízalt sertéseknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánknál értendők. Romániai es szerbiai sortáséknál, melyek mint átmenetiek, adattk es, a vevőknek páronkint 4 forint aranyban val fejében megterítettik.

Sertéslétszám. Febr. 12-én volt készlet 74,162 febr. 12—13-én érkezett 210 észállítást 630. Maradt készletben febr. 13-én 74,742 drb.

Törvénszek. Utbaigazítás a magán végrendeletek készítésére. Az utbaigazítás ereje szöveg es a magyarázattal, iratpéldákkal, kuriai döntvényekkel, irta Kassay Adolt. Nagy könynyebbséget nyujt es mit azoknak, a kik a végrendeletek foglalkoznak, miután a törvénynek ide vonatkozó szabályait magyarázva adja elő, es közli mindazon kuriai döntvényeket, a melyek a végrendeletekre vonatkoznak. (Ara ezen gyakorlati hasznu füzetnek 25 kr. Postán bermentve küldve 30 kr. Megrendelhető Hájós Ede papirkereskedésben es könyvkiadó hivatalában Budapest, IV. ker. Kálvinter 5. szám)

Zalevszky közrekerítőinek kiostzták azt a jutalmat, melyet a bécsi postaigazgatóság a sikkasztott összeg tiz százelekében alapított volt meg. A jutalom valamivel többet tett ki 15,000 forintnál. A legnagyobb rész 6000 frt Zwicker Czecziliának jutott, a ki a rendőrséget nyomra vezette, Grinz szűlésznő es Leidenfrost tüzöltő, kik Zwicker Czecziliát támogatták, egyenkint 3000 frtot kaptak es ugyanannyit utalványoztak ki Bernard amerikai konzulatusi tisztviselőnek. Léven ő tulajdonképi letartóztatója Zalevszkinak. Az utóbbi egyebiránt nem kevesebb mint tizenegyezer forintra tart igényt, mert ő volt az, a ki a letartóztatás alkalmával a 110,000 frtot közrekerítette.

Debr. Színház.

Holnap, pénteken, 1888. február 17-én Grigolatis Preciosa kiasszony 4-dik fellépésével:

„Már késő!” Vigjáték, 1 felvonásban. Verőtől. ES „Pajkos diákok.” Operette. 1 felvonásban.

Miután a legközlebbi berletes előadással a VI. kibérlet lejár, tisztelettel kérjük a t. cz. bérlő uraságokat sziveskedjenek helyeik iránt Foltényi Vilmos urnál (Casinó könyvtár) intézkedni.

Bérlet hirdetés: Kis bérlet I—III, sor tímlásszék 20 frt. IV—X. sorig 15 frt. XI—XIV. sorig 12 frt. Bérelni lehet Foltényi Vilmos urnál a Casinó könyvtári helyiségében, valamint a színházi pénztárnál.

A debr. v. színház igazgatósága.

Vasuti menetrend. Debreczenből indul: B.pest—N.Várad fele: d. e. 8. 6. 56 p. d. u. 11. 6. 46 p. este 10. 6. — p. Szahmár felé: éjjel 3. 6. 37 p. d. u. 3. 6. 39 p. Kassa felé: d. e. 6. 6. 45 p. d. u. 3. 6. 65 p. Nánás (felé) m. á. v. d. u. 3. 6. 34 p. d. u. 3. 6. 53 p. Debreczenbe érkezik: Budapest felé: regg. 2. 6. 56 p. d. u. 3. 6. 21 p. este 7. 6. 19 p. Szahmár felé: d. e. 11. 6. 28 p. este 9. 6. 31 p. Kassa felé: d. e. 10. 6. 35 p. este 9. 6. 14 p. d. e. 8. 6. 44 p. d. e. 8. 6. 35 p. Nánás felé m. á. v. indh. v. ársátér 2. Felelős szerkesztő Gáspár Imre Kiadó Kutasi Jure

Iparhatóságilag engedélyezett

VÉGKIARULÁS.

Női-, férfi- és gyermek-czipő

Az arany csizmához.

üzlettemmel végképen felhagyok, az összes raktáron levő czipő-árakat gyári áron alól bocsátom a n. é. vevő közönség rendelkezésére, minél tömegesebb látogatását az igen tisztelt közönségnek kéri,

tisztelettel

FALK OTTÓ,

főpiacz, a városháza épületében.

Az alföldi takarékpénztár-részvénytársulat Debreczenben a XV. évi

RENDES KÖZGYŰLÉSE

1888. február hó 26-án délelőtt 10 órakor. saját iroda helyiségében tartja meg, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívattak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A zárszámla beterjesztése és a nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. Hat igazgatósági tagnak megválasztása.
5. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag megválasztása.

Debreczen, 1888. február hó 2.

Az igazgatóság.

Bérleti hirdetmény.

Csávolszky Lajos ur tulajdonát képező csegei határban, — az ugynevezett Cserapes pusztából 1200 hold (1200 □ ölével számítva), legelő és kaszálóból álló birtok 1888. évi október 31-től számított 3, esetleg 6 évre hasznóbérebe kiadó.

Bérleti szándékozók a bérleti feltételeket Szécsényi-utca 1773. sz. a. levő ügyvédi irodában tekinthetik meg.

Debreczen. 1888. február hó 14.

Goldhammer Albert

ügyvéd,
mint Csávolszky Lajos ur megbízottja.

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs *gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nydák, gyomorégés, májbjajok, vértolulás, aranyér* és a legkülönbözőbb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 ft.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Új foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és sőt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko Ján. F. lelkész Hounetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

CSUZ

és minden

meghülési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsöléssel sikeres használat köszvény, csuz, mindennemű testfájdalmak és benulásnál; *borogatás alakjában* minden sérelem és sebnél, dagasztok gyuladásoknál. *Belsőleg* vizsel vegyítve hirtelen rosullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr. o. 6.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerártaiban és anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kittinó Moll féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Gölt Nándor, Dr. Roitschnek V. Emil, Tamásy Károly gyógyszerártaikban, Gerébi Fülöp és Szepessy Antal kereskedőknél.

Eladó ménló!

Egy folyó év ápril hóban 3 évet betöltendő **deres szőrű**

méncsikó,

gróf Károlyi István gazdálkodásában volt ménből származó, már jelenben is 160

centiméter magasságu, hibátlan, ép, szép és erős testalkatásu eladandó. Különösen helységek, vagy nagyobb gazdálkodásoknak, mint **tenyész-mén** ajánlható.

Értekezhetni

Nasch Arnoldnál.

Nagy-Károlyban.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja mag t mindentféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

és **bor- és árlapokat; díszműveket**

arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

Debreczen, 1888. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.